

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

3 Quotuplex sit, & ob quam causam incurratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

cramenti. Probat, quia nihil deest ex parte ministri, quod sit de substantia, & valore talis absolutionis: ergo licet sit prohibita, erit valida, sicut est valida consecratio, & administratio cuiuscunque alterius Sacramenti. Probat, quia consequentia, quia ibi non deest potestas ordinis, nec iurisdictionis, & prohibitio per se solum est circa usum potestatis ordinis, & ratione illius redundat in talem usum iurisdictionis: hæc autem prohibitio non est contra substantiam Sacramenti, ut dictum est. Nec plus probant priores rationes dubitandi; & ideo non potest cum sufficienti fundamento dici illam iurisdictionem esse suspensam, vel ablatam quoad talem usum, ut probant rationes in contrarium obiectæ: & ita iudicandum est à viris doctis, cum quibus hæc rem contuli, quia non tractatur à Doctoribus. Quinto censetur, idem esse dicendum de Sacerdote habente hanc iurisdictionem delegatam: nam si irregularis fiat, non amittit illam ipso facto; quia nullum est principium ad id asserendum: Vnde si absoluat, valida erit absolutio ex eodem fundamento, & si obtineat dispensationem ab irregularitate, non indigebit noua delegatione iurisdictionis, ut licite, & valide absoluat: ergo signum est non amisisse illam. Imo licet post irregularitatem ei iurdictio delegetur, idem omnino arbitror: quia non est incapax talis iurisdictionis, neque est aliquod ius, quod illam delegationem nullam, & irritam faciat. Solum posset esse inualida si per deceptionem obtineretur, vel per subreptionem tanquam gratia subreptitiæ obrenta; quod habebit locum, quando in gratiam Sacerdotis conceditur: nam quando datur primario in gratiam penitentis, raro censetur delegatio subreptitiæ ex hoc capite.

Hinc videretur (quia has quaestiones supra huc remisi) probabilis censetur idem esse dicendum de suspensione ab ordine: nam si præcisè sit, non impedit executionem iurisdictionis sed ordinis tantum, ut supra dixi; & ideo neq; hanc iurisdictionem tollit, sed solum concomitantem prohibet talem illius usum: quod non satis est ad irritandum actum. Quod omnibus argumentis factis, & inductione ab aliis actibus iurisdictionis sumpta confirmari potest. Tandem idem iudicio dicendum de interdicto personali Sacerdotis absoluentis: quia seclusa excommunicatione, non videtur pes se tollere iurisdictionem: nam talis interdictus si sit ordinarius, potest suam iurisdictionem delegare, & alios actus iurisdictionis valide efficere. Et alia rationes huiusmodi habent locum, nullumq; est ius, quod tribuat hunc effectum tali censuræ; nec auctores illud assignant. Quamdiu ergo aliud non confiteretur, non sunt à nobis effectus harum penarum augendi.

SECTIO III.

Propter quam causam incurrat irregularitas, & quotuplex illa sit.

Consideranda in primis occurrit causa motiua, & quasi finalis: nam est prima radix institutionis irregularitatis. Vnde ex ordine ad illam oriri solent variae diuisiones irregularitatum, quæ propterea simul cum hac causa explicabuntur. Prima ergo regula est irregularitatem non semper incurri propter peccatum, sed interdum sufficere indecentiam absque culpa: aliquando vero imponi propter culpam. Tradit D. Thomas 2. 2. quæst. 64. art. 7. ad 3. & quæst. 108. art. 4. ad 2. Richardus in 4. distin. 25. art. 4. quæst. 3. ad 1. ac omnes scribentes de Irregularitate, constabuntque late ex discursu materiae. Ratio vero est, quia irregularitas non est primo & per se in penam introducta, sed propter reuerentiam Ecclesiasticorum ordinum & functionem eorum.

Fr. Suarez tom. 5.

rum, ut omnia religiose ac decenter peragantur: non solum autem culpa, sed etiam multi alii defectus possunt hanc decentiam impedire. Vnde facile soluitur vulgaris obiectio, quia nemo debet pati penam sine culpa: est enim illud verum formaliter de pena quatenus pena est, nam dicit relationem ad culpam, non tamen de quolibet nocumento, aut grauamine, seu priuatione boni, quod generali quadam ratione comprehenditur sub malo penæ, aliquid enim huiusmodi aliquando incurritur sine culpa, licet non sine causa, & maxime propter communem & excellentius bonum, ut in præfati est decentia & religio functionum sacrarum.

Prima irregularitatis diuisio.

HINC ergo oritur prima diuisio irregularitatis: quædam enim est propter indecentiam tantum, alia propter culpam. Circa quam oportet aduertere, nullam esse irregularitatem in cuius causa non conderetur aliqua indecentia, quia hæc est veluti adæquata causa irregularitatis, & sic, nulla enim alia assignari potest, cum tamen necesse sit, irregularitates omnes sicut in communi ratione irregularitatis conueniunt, ita in aliqua communi & adæquata causa conuenire. Item quia sine aliqua causa proportionata non potest irregularitas imponi, esset enim iniusta: hæc autem causa, si non includit culpam: necesse est ut saltem indecentiam contineat; si autem continet culpam à fortiori continet etiam indecentiam, quia nulla potest esse maior quam defectus grauis includens culpam. Est ergo hæc indecentia communis omni irregularitati. Quapropter, ut distinctio inter prædicta membra consistat, cum præcisione sumenda sunt: nam quædam est irregularitas fundata in sola indecentia absque culpa, alia in indecentia includente culpam. Atq; ita hæc diuisio, & membrorum sufficientia manifesta est. Hinc vero colligitur, irregularitates has ex vi prædictæ distinctionis non differre formaliter in ratione priuationis, seu impedimenti canonici, sed tantum per habitudinem ad causas ex quibus oriuntur, si cut differunt excommunicatio ob violentas manus in clericum iniectas, vel ob peccatum hæresis: ita enim quædam irregularitas oritur ex defectu natalium, verbi gratia in quo nulla est culpa ipsius personæ irregularis, alia vero ex iteratione baptismi, quæ est cum culpa, & sic de aliis. Solum ex hac differentia resultat in vna irregularitate relatio, seu respectus penæ, qui non innuitur in alia, pœna enim dicit relationem ad culpam, iuxta doctrinam D. Thomæ 1. 2. quæst. 87. art. 1. & in præfati agit Couarr. in principio dictæ Relectionis, qui iura & alios auctores refert. Hic autem penæ respectus est accidentarius ad rationem irregularitatis, & veluti secundario illi conueniens, ut magis in sequentibus declarabitur.

Tandem aduertere oportet, nonnullos auctores ex hac diuisione colligere aliam, scilicet, irregularitatem quandam esse censuram, aliam non esse censuram, vocantes censuram illam quæ est pena non vero aliam. Ita sentit Soto in 4. d. 22. quæst. 3. art. 1. quem moderni aliqui Thomistæ secuti sunt, & Cordub. lib. 5. de indulgentiis quæst. 43. dub. 4. Illa vero distinctio neque iuri, neque traditioni Doctorum, neque praxi Romanæ Curie, nec rationi consentanea est, ut latius ostendimus in Disput. 1. huius libri, ex cap. Quærenti, de verb. signific. & ex propria ratione censuræ, quæ est ut sit pena medicinalis ad correctionem imposita, ex cap. Corripiamur, cum aliis 24. quæstion. 3. & ex cap. 1. & c. Dilecto, cum aliis de Sentent. excommun. in sexto, & Trid. Sess. 23. cap. 2. de Reformat. Et ideo ex eo solum quod quædam irregularitas pena est, non colligitur esse

Ggg 3 cca-

Irregularitas non est semper pena propria.

Diuisio hæc oritur per ordinem ad causas irregularitatis.

D. Thom. Couarr.

Soto. Cordub.

Nulla irregularitas est censura.

46 Secta conclusio.

Septima conclusio.

Prima regula.

D. Thom. Richardus.

cenfuram, tum quia non est poena medicinalis, sed a se se perpetua, tum etiam quia in illa irregularitate, quæ est poena, principalis ratio eius magis consistit in indecentia & inhabilitate inde contracta; ratio autem poenæ secundaria est. Et confirmatur, quia, si hæc irregularitas esset censura celebrans cum illa nouam incurreret irregularitatem, generale enim principium est, violatorem censuræ per celebrationem fieri irregularem: quod esse falsum, & contra communem sententiam supra ostensum est. Nominem ergo censuræ generatim posito nunquam comprehenditur irregularitas, vt rectius docuit idem Soto lib. 5. de Iustitia, q. 1. art. 4. Atq; hæc doctrina, licet fortasse speculatiue considerata videri possit ad modum loquendi pertinere: tamen in materia morali necessaria est ad intelligenda priuilegia, vel rescripta, in quibus aliquid de censuris disponitur, nunquam enim comprehendunt irregularitatem, si solum de censuris generatim loquuntur. Quod olim non ita distincte explicabatur, sed pro certo supponebatur in praxi: nunc autem fortasse propter opinionem post Sotum introductam, solet declarari in bullis & lustralibus, vt nouissime vidimus in S. D. N. Clemente 8. ad instantiam Regis Catholici concessio. Potest etiam ad hoc confirmandum expendi locus Concilii Basiliensis, sess. 24. vbi conceditur fidelibus quædam indulgentia plenaria, & ad illam consequendam datur facultas eligendi confessorem, & illi datur facultas absoluedi ab omnibus censuris etiam Summo Pontifici reseruatis: & tamen paulo inferius, quia sub illa concessione non erat inclusa irregularitas, datur facultas non absoluedi (quod notandum est) sed dispensandi in irregularitate occulta, præterquam bigamie, & homicidii voluntarii, quarum altera poenalis est, altera minime: neutra ergo sub censuris comprehenditur.

Secunda Diuisio irregularitatis in communi.

Alia vero diuisio irregularitatis potest ex prima colligi. Nam quædam irregularitas contrahitur per actum proprium hominis irregularis: alia vero sine proprio actu. Quæ diuisio æque vniuersalis est ac præcedens, membra vero sunt diuersa: nam omnis irregularitas, quæ sine proprio actu contrahitur, sine culpa incurritur: quia per solam passionem sine morali actu non committitur culpa actualis, de qua loquimur: nam sola originalis culpa non potest esse fundamentum alicuius irregularitatis, vt per se notum est. Irregularitas autem, quæ contrahitur per proprium actum, potest sine culpa, & cum illa incurri. Et ita hæc pars comprehendit vnum membrum integrum diuisionis præcedentis, & partem alterius. De illa ergo irregularitate, quæ sine proprio actu contrahitur, nihil dicendum, vel dubitandum in communi occurrit: semper enim fundatur in aliquo defectu passiuo (vt sic dicam) in quo Ecclesiastica lex sufficientem indecentiam considerauit, ratione cuius hanc inhabilitatem apposuit. Subdiuiditur autem hoc membrum in plura, iuxta varias causas seu defectus propter quos incurritur. Et primo diuidi posset, iuxta opinionem aliquorum in irregularitatem ex defectu corporali, vel spirituali, sine proprio actu contractam. Sed non inuenio spirituale defectum non voluntarium, propter quem contrahi possit irregularitas: solum enim posset talis existimari ignorantia, de qua infra dicam vel non esse propriam irregularitatem Canoniam, vel non sine hominis voluntate. Idemque est de iterata receptione baptismi, nam si voluntarie fiat, iam non est sine proprio actu: si vero fiat involuntarie per ignorantiam inuincibilem, nulla inde contrahitur irregularitas iuxta verior sententiam, vt in 3. Tom. dixi Disp. 31, sect. sexta. nulla

Ob nullum defectum spirituale inuoluntarium incurritur irregularitas.

est ergo irregularitas, quæ ex defectu animæ, seu spirituali prorsus inuoluntario contrahatur, sed omnis illa est ex aliquo defectu ad corpus pertinente: Quæ ad duo capita reuocatur, hic enim defectus potest pertinere vel ad originem, seu propagationem factam modo indebito, vel ex talibus parentibus ortam, vt esse natum ex vago concubitu, &c. vel ad corporalem defectum ipsius individui, qualis est in ætate, in mutilatione alicuius membri, vel in aliqua ægritudine notabiliter impediens: de quibus omnibus postea sigillatim dicemus.

An ad irregularitatem, quæ ex proprio actu nascitur, requiratur actus externus.

Circa aliam irregularitatem, quæ ex proprio actu nascitur, occurrit statim dubium, an requiratur actus externus, vel sufficiat aliquando mere internus. Et ratio dubitandi est, quia sæpe in priuilegiis Pontificis conceditur confessori facultas dispenfandi in irregularitate pure mentali, vt Couarruuias refert nu. 4. non potest autem irregularitas vocari pure mentalis, nisi quia ex actu pure mentali contrahitur: supponunt ergo Pontifices dari aliquam irregularitatem huiusmodi, neq; credendum est illusoria esse illa priuilegia. Ratione probatur, quia interior actus mentalis aliquando non minorem indecentiam infert, quam exterior actus, vt patet de heresi mentali, & de odio vehementi occidendi inimicum, &c. Ex parte ergo causæ est in his actibus sufficiens ratio irregularitatis. Ex parte item Ecclesiæ non deest potestas, vel quia probabile est Ecclesiæ habere iurisdictionem in actus mentales, vel certe quia hic non requiritur iurisdicatio in ipsum actum, nolumus enim hanc irregularitatem imponi in poenam talis actus, sed solum esse inhabilitatem personæ ob indecentiam talis actus: ad hoc autem sufficit iurisdicatio in personam, in qua Ecclesiæ postulat talem conditionem, verbi gratia, carentiam talis actus seu immunditiæ, etiam spiritualis, vt sit iuridice habilis ad sacros ordines. Declaratur exemplis: nam Ecclesiæ facit irregularem eum qui fuit bigamus ante baptismum, postquam baptizatus est, (quod gratia exempli sit dictum) ad quod satis est, vt persona iam baptizata sit de foro Ecclesiæ, quamuis actus, in quo fundatur, factus sit extra Ecclesiæ forum: ergo similiter in præsentem. Aliud exemplum est de indulgentia, quam Pontifex concedere potest propter actum mere internum, quia per indulgentiam non iudicat de actu, nec premium pro illo reddi sed solum illum requirit vt necessariam conditionem ad exercendum talem actum iurisdictionis circa personam sibi subditam: cur ergo non potest idem dici in præsentem? Confirmatur tandem, quia Ecclesiæ interdum punit per censuram & actum habentem talem conditionem internam, & non alias: & aliquando concedit fauorem sub conditione pendente ex actu pure mentali, qualis est illa, nisi sub hæc spe peccauerit: ergo similiter in præsentem potest prohibere exterius sumere, vel exequi ordines cum tali defectu pure mentali: hæc autem prohibitio opinionem tenuit, Glossa vlt. in ca. Perniciose, de Penit. d. 1. Quam sequutus est Bonifacius in Clem. 1. de Homicidio, n. 4. & nonnulli alii Iuristæ.

Nihilominus dicendum est nullam esse irregularitatem, quæ propter actum pure mentalem contrahatur. Ita tenet D. Thom. 1. 2. q. 26. art. 5. ad 6. Anton. 3. p. tit. 26. a. 2. Soto 5. de Iustitia, q. 1. art. 9. Ledel. 2. p. 4. q. 26. art. 2. Corduba. l. 5. de Indulgentiis, Soto. q. 43. dub. 2. Nauarr. in dist. cap. Perniciose, num. 10. xto notab. 3. & in Summ. cap. 27. nu. 192. & 226. Co. uarr. dist. Clement. 1. p. in princip. nu. 4. & 2. in priuilegiis, num. 3. Villadiego de irregularit. cap. 6. num. 3. Syl.

Epist.

Mr. Flo.
Gloss

Rei. dicitur
diu. in
reg. clari.
in in
quasi
positum.

Quid dicitur
inclusio.

Non potest
Ecclesia in
regularita-
tem p. a.
in mere in
terro im-
ponere.
Alexand.
Pap.

Gloss.
Bruf.
6.
Card. de
officiis.
O. Thom.
D. Anselm.
Soto.
Idem.
Card.
Nauar.
Conar.
Ydaly.

Rationes
dubitan-
dissoluan-
tes.

Syluest. verb. *Homicidium*, 3. qu. 1. & 2. & 8. Nicol. Plo-
uius nu. 17. reg. 27. Communis Canonistarum cum
Gloss. in cap. *Si aliquis*, de Homicidio, quæ specialiter
loquitur de irregularitate homicidii. Et probari so-
let ex 6. *Sicut ex litterarum*, de Homicidio, in quo solum
dicitur, non fieri irregularem eum, qui ante forma-
tionem foetus est causa abortus. Vt ergo hanc senten-
tiam probemus, ne æquiuoce procedamus, relinque-
da in primis est quorundam modernorum diuisione,
qui irregularitatem in paruam, & magnam partiū-
tur: paruam vocant quodlibet peccatum mortale;
quia impedit administrationem diuinorum: vocant
que paruam, quia per solam poenitentiam auferri
potest. Illa autem vocatur grauis, quæ non auferitur,
etiam si peccatum per poenitentiam auferatur. Si
ergo prior opinio de priori irregularitate loquere-
tur, abuteretur quidem voce, tamen in re verum di-
ceret, nam per actum mere intentum potest homo
impediri, ne possit licite aut ordines sumere, aut a-
liquem actum illum exercere. Tamen hoc non est
impedimentum canonicum, nec lege humana in-
troducendum, quare impropiissime & solum nomi-
ne vocatur irregularitas: nec de hoc in presenti dis-
putamus, sed de propria irregularitate, quæ est im-
pedimentum canonicum.

De qua in primis certum est, de facto nullam esse
canonicam legem, quæ hoc impedimentum im-
ponat propter actum pure mentalem. Hoc patebit la-
tius infra discurrendo per singula delicta, propter
quæ incurritur irregularitas. Nam si aliquis actus
internus ad hunc effectum posset sufficere, maxime
esset aliquis peccaminosus, nam propter solam vo-
luntatem aut cogitationem non malam non potest
contrahi tanta indecentia, quæ ad hanc inhabilita-
tem sufficere valeat: at vero iura, quæ irregularita-
tem imponunt propter aliquos actus, nunquam lo-
quuntur de voluntate, sed de opere aut facto; lex au-
tem lata contra facientem, non extenditur ad vo-
lentem tantum, vt recte Nauarr. supra notauit, & in
c. *Pena*, de Poenit. d. l. m. 2. & sequentibus. Accedit et-
iam generalis regula Iuris, Ecclesiam non iudicare
de internis, quorum cognitio solus Deus est, c. *Eru-*
besant, cum similibus, d. 22.

Ex quo vltius probabilius est non posse Eccle-
siam similem irregularitatem mentalem imponere,
nam ex perpetuo non vsu Ecclesiæ probabile argu-
mentum sumitur ad defectum potestatis in his re-
bus moralibus quæ quotidiano vsu eueniunt, & ef-
fectus accommodatæ ad vsum, si fieri possent; & ideo
si nunquam sunt, signum esse fieri non posse. Vnde A-
lexander Pap. Epist. l. c. 2. de hac re agens, inquit, *Non*
potest autem humano condemnari examine, quem Domi-
nus suo reseruat iudicio; & refertur in cap. 15. q. sexta.
& similia sumi possunt ex c. *vt. 15.* quæst. 1. & multa
alia adduximus supra tractando de censuris. Nec
potest in hoc negotio distingui iurisdictio in per-
sonam à iurisdictio in actum. Primo, quia vix
posset separari à tali irregularitate, ratio poenæ,
quia, vt dicebamus, non potest imponi nisi propter
actum peccaminosum. Secundo, quia sicut actus
intere internus, quatenus est culpabilis, & dignus
poenâ, non subiacet hominum iudicio, ita neq; qua-
tenus infert aliquam indecentiam, quia etiam illa
indecentia est extra hominum forum, quia est extra
cognitionem humanam. Tercio, quia iurisdictio in
personam quantum ad exercitium huius actus, qui
est imponere irregularitatem, non conuenit nisi
mediante actu, seu ratione actus: ergo si actus omni
ratione spectatus est extra forum humanum, perso-
na etiam in ordine ad talem effectum est extra iuris-
dictionem humanam.

Ad rationes ergo in oppositum dicitur, clausu-
lam illam, per quam conceditur priuilegium ad dis-
pensandum in irregularitate mentali in primis iam
non esse in vsu, Deinde Nauarr. & Conar. supra exi-

stimant illis verbis impropiis significatum esse ir-
regularitatem contractam ex delicto occulto, de quo
infra dicemus. Corduba autem addit probabiliter, ir-
regularitatem mentalem vocari eam, quæ licet per
actum exteriorem contrahatur, pendet ex aliqua
conditione pure mentali, vt quod fiat ex certa sci-
entia, contemptu, odio, presumptione, pertinacia;
nam hoc modo supra ostendimus posse actum ex-
teriorem puniri ab Ecclesia, vt coniunctum alicui
interiori, sine quo non incurreretur poena: quod in
censuris declaratum est; & quoad hoc est eadem ra-
tio in irregularitate. Ac proinde regulæ positæ ad
explicandas leges ferentes censuras ad irregularita-
tes applicandæ sunt; esse scilicet ponderanda singu-
la verba, quibus modis peccandi declaratur, vt *sci-*
enter, & similia, quia non contrahitur irregularitas,
nisi opus tali modo factum sit, etiam si talis modus
ex actu mere interno pendeat, & sit veluti de nomi-
nario ab illo sumpta.

Ad rationem iam sufficienter responsum est, in-
decentiam contractam ex culpa mentali esse talem
apud Deum, non autem in foro humano, & ideo
Ecclesiam non potuisse illam considerare ad indu-
cendam irregularitatem. Et ob hanc causam non
est simile primum exemplum de bigamia contracta
ex actibus ante baptismum factis. Primo, quia illi ac-
tus fuerunt externi, & ideo licet non fuerint de iur-
isdictione Ecclesiæ, nihilominus subiacent cog-
nitioni Ecclesiæ, & hac ratione potest eorum indecen-
tiam considerare, si fortasse in eis fuit. Secundo, quia
illa irregularitas non tam fertur propter actum, quam
propter significationem, vel indecentiam moralem
relictam ex actu, quæ permanere potest moraliter
in persona iam Ecclesiæ subiecta, etiam si actus ipsi
non fuerint Ecclesiæ subiecti, quod postea exami-
nandum est. Aliud etiam exemplum indulgentia-
rum non est simile, primo quia iurisdictio ad con-
cedendas indulgentias non tam est fori contentio-
si, quam poenitentialis, vel saltem multum de illo
participans, eo quod effectus primarius indulgen-
tiæ sit mere internus, & in foro Dei, & ideo mirum
non est si possit concedi sub mentali conditione. Se-
cundo, quia iurisdictio, quæ exercetur in irregulari-
tate ferenda est coactiua, in indulgentiis autem est
voluntaria, in qua potest actus mere internus vo-
luntarie subiacere vsui clauium. Sic enim votum men-
tale dispensandum offertur Pontifici, & culpa men-
talis absolueda à sacerdote: hoc autem in iurisdi-
ctione compulsiua non admittitur, ideoq; obliga-
tio confitendi peccata mere interna ex diuino iure,
quantum ad substantiam suam procedit. Atque ob
hanc etiam causam magnum esset inconueniens, si
propter actum pure mentalem aliquis irregularita-
tem incurreret, nam cogeretur suam culpam extra
confessionem manifestare, vt dispensationem irre-
gularitatis posset obtinere.

Ad vltimam confirmationem negatur consequen-
tia, nam Ecclesia nunquam fert legem respicientem
aliquo modo interiorem actum, nisi quatenus ille
est circumstantia exterioris, seu moraliter in illum
influit, tunc enim puniendo exteriorem, potest con-
sequenter respicere omnes circumstantias eius. In
presenti vero celebratio, verbi gratia exterior nul-
lo modo procedit ex culpa mentali alias commissa,
neq; talis actus mentalis est circumstantia ordina-
tionis, aut executionis ordinis postea subsequens: &
ideo non potest hoc prohiberi per irregularitatem
propter alium actum mentalem disparatum. Secus
vero esset si Ecclesia ferret irregularitatem in eum,
qui baptizaret, verbi gratia sine intentione bap-
tizandi, quod optime facere posset, quamuis illa ca-
rentia intentionis pure mentalis sit, quia non ferre-
tur propter carentiam intentionis, sed propter ac-
tum externum cum tali carentia factum, quæ iam
est circumstantia eius.

Delictum
mentale est
quod irre-
gularitas
contrahi-
tur quod
dicitur.

Leges Cane.
verb. Ex-
comm. c. 3.

Responde-
tur prime
exemplo.

Satisfit se-
cundo ex-
emplo.

Diluitur
confirma-
tio.

An actus externus in sua specie consummatus requiratur ad irregularitatem.

12. **S**ecundo dubitari potest, an requiratur opus externum & consummatum ad irregularitatem contrahendam: nam quæ hæcenus diximus solū probant requiri actum exteriorem, qui interdum potest esse perfectus, vt homicidium, aliquando verò attentatus tantum, vt aggressio, vel sagittatio animo occidendi. Quia verò simile dubium supra de censuris tractatum est, & eandem rationem decisionis in præsentī habet: ideo dico breuiter, aliud esse loqui de possibili, aliud de facto. De possibili dicendum est, Ecclesiam posse pro quocumque actu exteriore prodeunte, etiam si tantum inchoatum peccatum sit in sua specie, irregularitatem ferre, si indicauerit illud sufficere ad inducendam causam seu indecentiam, quæ ad irregularitatem satis sit. Probatur, quia per quamcumque externam inchoationem constituitur actus intra forum Ecclesiæ, & alioqui non repugnat, vt in eo sufficiens indecentia sit ad irregularitatem imponendam: ergo.

13. **Q**uid de facto. At verò loquendo de facto, verba iuris obseruanda sunt, semperque salua proprietate, quantum fieri poterit, restringenda iuxta vulgarem regulam ca. Pæna, cum similibus de Pœnit. dist. 1. Quocirca, si actus, pro quo irregularitas imponitur significetur per verbum indicans opus consummatum vsq; ad effectus confectionem, non incurritur irregularitas, donec opus ita consummatum sit, vt v.g. si irregularitas fertur propter homicidium, non sufficiet velle, aut attentare, alit quæcumque vulnera lethalia infligere, nisi mors sequatur, etiam si contingat per miraculum impediri, quia talis lex ex vi verborum non fert irregularitatem nisi sub illa conditione: & ideo quacumque causa contingat homicidium non impleri, non incurritur irregularitas. Superius enim de indulgentia diximus, si sub conditione concedatur, & hæc non impleatur per impotentiam, vel quamcumque aliam causam, indulgentiam non comparari, ergo à fortiori idem dicendum est in materia pœnali. Secus verò est, quando verba legis solum requirunt actum inchoatum seu attentatum, nam tunc inducunt effectum, quantum in rigore sonant, seruatis principis positis, atq; adeo si exterior actus eadēus fiat, quatenus in lege prohibetur, iam nihil deest vt irregularitas oriatur. Quomodo autē hæc ad praxim applicandum sit, constabit ex his, quæ de singulis irregularitatibus dicem. Ex iuxta hanc doctrinam intelligendi sunt authores, quando asserunt irregularitatem non incurri nisi per actum consummatum & perfectum, vt videre licet in Burgasio de Irregularitate tit. de Bigamis, n. 12. & Soto lib. 5. de Iusticia, quæst. 1. art. 9. optime Couarr. adducens textus vtriusque iuris in d. Cle. 2. p. in princ. n. 3. 4. 5. & 6.

An irregularitas hæc solum per actum morale contrahatur.

14. **T**ertio dubitari potest, an per actum consummatum exteriore, & (vt ita dicam) physice, non tamen interius & moraliter, incurritur hæc irregularitas. Videri enim potest vera pars affirmans, quia iam tunc impletur conditio, sub qua irregularitas ponitur, quæ est, si occideris, si celebraueris excommunicatus, & similia: ergo id satis est, vt oriatur irregularitas. Patet consequentia: quia voluntas conditionata posita conditione, transit in absolutam: vnde, cum supponatur potestas, habebit effectum. Nam quod actus interior non simul concurret, vel non perfectè, ad summum efficere potest, vt actus in oratione culpæ excusetur: hoc autem non satis est ad excusandam irregularitatem, quia irregularitas ex

A se contrahitur sine culpa: solum ergo fiet, vt sicut in illo actu deest ratio culpæ, ita in irregularitate deest ratio pœnæ: tamen irregularitas secundum se confurget in ratione cuiusdam inhabilitatis ex actu illo, qui secundum se habet suam indecentiam.

Tribus modis contingere potest actum perfectè consummari exteriore sine interiore: primo quia omnino deest voluntas interna, quæ constituat illum actum voluntarium, morale, & humanum, vt si dormiens, vel amens occidat. Secundo, vt non deest voluntas, quæ constituat illum actum liberum prout actus est, deest tamen voluntas, quæ reddat illum actum voluntarium quatenus culpabilis esse potest, vt si excommunicatus celebret ex naturali obliuione censuræ. Tertio potest esse actus liber & humanus: habere tamen effectum nullo modo voluntarium aut prauisum, ratione cuius imposita est hæc irregularitas, & non ratione actus secundum se, vt si quis libere venationem exercet, casu omnino inuoluntario hominem interficiat. In primo casu regula generalis est, hanc irregularitatem non incurri propter huiusmodi actum, quia cum tale opus, humanum omnino non sit, non solum à culpa, sed etiam ab omni pœna & legitima indecentia excusat, ergo non potest esse irregularitatis fundamentum. In secundo casu, & cum eadem proportionem in tertio dicendum etiam est irregulariter in illis non incurri irregularitatem, de qua loquimur, quia reuera imponitur propter culpam, & ideo, cessante culpa, non insurgit, quia tunc non impletur conditio. In particulari vero obseruare oportebit in huiusmodi decretis, per quæ irregularitates feruntur, an cessante irregularitate pœnali, infurgat alia, quæ respiciat actum, seu effectum actus secundum se, ratione alicuius significationis vel indecentiæ, quam secum affert seclusa culpa: quod opinor in casibus secundi ordinis nunquam reperiri. Ad idem in eis potest generalis regula statui, irregularitatem non contrahi sine culpa, sicut eam statuit Soto dist. 1. proxime citato. Quæ confirmari potest ex multis textibus in Decreto d. 50. & expressis in cap. Apostolica, de Cler. excom. ministr. vbi dicitur, suspensum ex probabili ignorantia celebrantem diuino excusatum esse, vtique ab irregularitate, vt omnes exponunt: quid enim aliud in eo excusandum erat. Difficultates autem quæ in actibus huius secundi ordinis occurrere poterat, maxime versantur circa conceptionem ordinum, illegitimam quidem secundum se, bona tamen fide factam, eos tamen omnes attingimus & resoluimus agentes de suspensione, vbi diximus illam solum esse carentiam negatiui vltis ordinis suscepti, quæ aliquando contrahitur sine culpa, quia alius dare non potuit, quod fieri solet iniuriam ordinantis, vt iura loquuntur. In tertio autem ordine actuum quamuis etiam sit certum scire in illis excusari irregularitatem ob defectum voluntatis, vt probant multa decreta sub titulo homicidii, nihilominus difficultas specialis est, an sit aliquando facienda aliqua exceptio, de quare melius dicemus agentes de irregularitatibus homicidii, quia in illis solis habet locum hæc difficultas.

An venialis culpa sufficiat ad hanc irregularitatem.

Quartum ergo dubium est quando ad irregularitatem contrahendam necessaria est culpa, an venialis sufficiat. Partem affirmantem videtur sensisse Caiet. 2. 2. quæstio. 64. art. 3. dicens, per illud homicidium causale, quod contingit dando operam rei illicitæ, incurri irregularitatem, quia non excusatur quis ab omni culpa, licet excusetur a morali. Vbi quidquid sit de veritate exempli, nam ibi etiam potest interuenire excusatio à venali culpa occisionis supponit, culpam venialem sufficere ad irregularitatem.

laritatem contrahendam. Idem apertius in Summa A
verb. *Irregularitas*, probatur exemplo excommu-
nicationis minoris, quæ propter veniale peccatum
incurritur, & tamen priuat maior bono quam irre-
gularitas, quia irregularitas solum priuat susceptio-
ne vnius sacramenti ordinis, & consequenter eius
executione: excommunicatio autem minor priuat
susceptione omnium sacramentorum. Vnde sentire
videtur, irregularitatem non solum ex accidenti in-
curri posse propter peccatum veniale quando opus
ex se est mortale, excusatio tamen interuenit, licet
non integra & ab omni culpa, sed etiam directe &
per se posse per legem imponi propter actum, qui de
se tantum esset veniale peccatum. In hanc sententiam
inclinant Armill. verb. *Irregularitas*, n. 4. & Couarr.
dict. Clem. 2. p. 4. n. 9. quatenus aiunt, culpam le-
uem in præcauendo homicidio sufficere ad irregu- B
laritatem contrahendam. Idem tenet Castro libr. 1.
de Lege pœnali, cap. 5. Docum. 4. in fin. & Cordub.
lib. 2. q. 26. circa finem, citans Syluestrum, & alios.
Contrariam sententiam insinuat Antonin. 3. p. tit.
28. c. 2. §. 4. tenent Medin. Cod. de leuij. q. d. de Ne-
cessitat. seruandij ieiunij. Soto dict. art. Nauarr. cap.
27. n. 252. & 253. & cap. xli. q. 6. n. 21. Et mihi vide-
tur vera. Vt tamen illam explicem, distinguo hic
duas quæstiones. Vna est, an irregularitas pœnalis
(de qua tantum loquimur) ponatur propter culpam
ex suo genere venialem, alia est, an posita propter
culpam ex suo genere mortalem, incurrat propter
actum, qui in indiuiduo est tantum venialis.

Covarr.
Armill.Castro.
Cordub.
Sententia
negans.
Anton.
Medin.
Soto.17.
Prima con-
clusio.18.
Secunda
conclusio.

Dico ergo primo, Irregularitas nec imponitur, nec
videtur posse imponi propter culpam de se venia-
lem. Probatur primo, quia nulla est lex canonica quæ
propter talem culpam talem imponat pœnam. Sec-
undo quia suspensio grauis non ponitur propter
talem culpam, vt supra dixi: at irregularitas æqui-
paratur, vel excedit, vt iam dicam. Terrio, quia pœ-
na debet esse proportionata: hæc autem videtur ni-
mis. Nec est simile de exco municatione minoris:
quia irregularitas omnibus pœnfacis, est longe gra-
uior: quia priuat executione ordinum, eorumq; ha-
bilitate, & non est medicinalis pœna, sed vindicti-
ua, & de se perpetua: & difficilem habet dispensa-
tionem. Nam, licet quidam dicant posse dari ab Epi-
scopo quando incurritur propter veniale: & illud
etiam est satis graue onus, & præterea non constat
de tali potestate Episcopi, nisi vbi fuerit in iure ex-
pressa.

Dico secundo, Probabilis videtur, quoties inter-
uenit excusatio à culpa mortali, licet venialis com-
mittatur, non incurri irregularitatem, quæ propter
actum, qui de se mortale peccatum est, imponitur.
Probatur primo, quia ad rem mortalem parum re-
fert quod culpa sit mortalis in sua specie, vel in in-
diuiduo, nam pœna pro actu in indiuiduo fertur, &
eum eo debet seruare æquitatem, vt seruetur iusti-
tia. Secundo, quia actus, qui ex genere suo est mor-
tale peccatum, non est in indiuiduo veniale nisi vel
ex leuitate materie, vel quia non est simpliciter hu-
manus, sed secundum quid. Si ergo in præfenti sit
veniale ex primo capite, non potest esse sufficiens
ad irregularitatem, quia neque in tali materia est
sufficiens proportio, neque fieri potest vt verba le-
gis, seu conditio ex vi illorum requisita ad irregu-
laritatem, in sola illa materia perfecte compleatur,
semper enim talis lex aliquam grauem materiam po-
stulat, vt est homicidium, mutilatio, administratio
in debita sacramenti, vel aliquid huiusmodi. Si vero
peccatum sit veniale ex altero capite, ille non est actus
perfecte humanus, ergo eadem ratione non sufficit,
vt per illum censeatur impleta conditio in tali lege
requisita ad irregularitatem, quia, vt sæpe ostensum
est, leges pœnales simpliciter læte puniunt actus cõ-
pletos in sua ratione, non physica tantum sed mora-
li; nam magis illos puniunt vt morales sunt, quam

propter solum physicum effectum: ergo, licet talis a-
ctus aliquo modo voluntarius sit, tamen, quia
est valde imperfectum voluntarium, & fere non
humanum, ad irregularitatem non sufficit. Quod
confirmatur ex Nauarro in dict. c. fin. quia alias qui-
cunq; diceret, faceret, consuleret, aut mandaret ali-
quid quo facto mors contingeret, vix posset vitare
irregularitatem, etiam si magna circumspetione id
faceret, & à fortiori vix posset aliquis aliquem occi-
dere in sua vitæ defensionem, & non manere irre-
gularis, quia in huiusmodi rebus non est humanum
aut non excedere, aut non deficere aliquantulum in
diligentia adhibenda. Solent tamen contra hoc ob-
iici quædam capita de Homicidio, vbi propter mor-
tem secutam sine peccato mortali irregularitas in-
curri dicitur. Veruntamen, si illi textus aliquid pro-
bant, etiam sine veniali culpa dictam irregularita-
tem incurri asserunt: quod si fortasse ita est, dice-
mus illam irregularitatem non esse pœnalem, sed si-
gnificatiuam, aut mysticam, vt sic dicam. Illi vero
textus inferius sunt exacte & in particulari tractan-
di. Obiici etiam solet cap. 1. de Ord. ab Episc. qui re-
nunc. episcop. Sed hic textus late tractatus est supra
Disput. 38. de Suspensione, sect. 1.

An quodlibet peccatum mortale sufficiat ad hanc ir-
regularitatem.

Quintum dubium est, an quodlibet peccatum mor-
tale sit sufficiens ad irregularitatem. Quod in du-
plex 19
phici sensu inquiri potest, primo in ordine ad legem
ferendam, secundo in ordine ad pœnam legis iam
lata contrahendam. Priori modo manifestum est,
non omnia peccata mortalia esse mortaliter suffi-
cientia vt irregularitates propter illa imponantur,
alias oporteret clericos esse impeccabiles, vel in gra-
tia confirmatos. Quamuis ergo peccatum mortale
ex se dignum sit multo maiori pœna, tamẽ hæc non
esset proportionata, nec prudenter fertur nisi pro
criminibus speciali modo repugnantibus clerica-
tis, seu decentiæ illius. Quæ autem hæc sint? solum
dicimus, de possibili relinquendum esse prudentiæ
legislatoris, de facto vero consulenda esse iura. In
altero ergo sensu procedit dubitatio, in qua quidam
existimant non sufficere externum peccatum mor-
tale, nisi intercedat etiam cõtemptus, & dolus, quæ
sunt speciales condiciones interiores, præter volun-
tatem peccaminosam exercendi talem actum. Ita
sentit Nauarr. in cap. *Accepta*, de Restitut. spoliat. ad
oppositionem §. n. 34. & c. 17. n. 152. referens Panor-
mitanum in capite. *Pastoralis*, §. *Verum*, de Appellat.
nu. 15. & Dominicum in cap. *Solet*, de Sent. excomm.
in 6. dicentes, irregularitatem esse pœnam contem-
ptus. Et simili modo loquitur Felinus in cap. *Rodul-
phus*, de Rescr. n. 43. Dominicus etiam in cap. *Is cui*, de
Sent. excom. in 6. §. 1. num. 1. irregularitatem ait non
contrahi sine dolo.

Duplex
quæstio
sensu.Deciditur
in priori
sensu.1. Sententia
circa eum
dum sensum.Nauarr.
Abbas
Dominic.

Felin.

20.
Vera senten-
tia.

Nihilominus dicendum est, eam voluntatem,
quæ sufficit ad peccandum mortaliter, sufficere et-
iam ad contrahendam irregularitatem, si aliqui in
exteriori actu est sufficiens integritas, & malitia re-
quisita ex vi verborum legis. Assertio est certa.
Probatur primo ex iuribus, quæ docent ad irregu-
laritatem contrahendam sufficere ignorantiam
crassam, vel supinam, vt in cap. 1. de Ord. ab Episc.
qui renunc. Episc. & sæpe alias. Inde enim habetur
voluntarium indirectum satis esse ad irregulari-
tatem contrahendam, licet non sit ex contemptu,
sed ex negligentia. Secundo ex natura rei hoc suf-
ficit ad incurrendam pœnam, & nihili est in irregu-
laritate, propter quod amplius postuletur, neque
per leges ecclesiasticas postulatur: ergo necessa-
rium non est: Neque autores citati locuti sunt in
sensu contrario, sed late, minusq; proprie volunta-
tem omnimodam peccandi mortaliter vocarunt contem-
ptum.

ptum, & dolum, vel formalem vel interpretatum A
seu virtuale. Quod satis explicuit Felinus, cum
enim dixisset excusari quendam ab irregularitate,
quia non contemplerat, subdit, excusare itaque ex
probabili ignorantia. Et Abbas in capit. *Quasitum*, de
Poenit. & remiss. n. 2. latam culpam sufficere ad poe-
nam iuris civilis non sufficiat quia ibi requiritur
dolum: *Quantum vero ad irregularitatem*, ait, lata culpa
equiparatur dolo: quod tene menti, nam studiosa negligencia
dolo comparatur, & inducit irregularitatem, quia vi-
detur affectare delictum ex tanta negligentia.

21. Alii vero ex parte actus exterioris requirunt spe-
cialem conditionem, ut per peccatum mortale ir-
regularitas incuratur, nimirum ut peccatum non
sit omnino occultum per accidens, sed aliquo mo-
do probabile. Ita sentit Castro libr. 2. de Lege poe-
nali cap. ult. in concl. 3. Fundatur, quia iura, quae de
hac materia loquuntur, possunt commode ita in-
telligi, & poena adeo grauis temperanda est quan-
tum fieri possit, alioqui cogere tur saepe clericus pec-
cator occultus se infamare abstinendo ab usu ordi-
num. Vnde in cap. *Ex tenore*, de Temp. ordin. dicitur
in simili casu posse post poenitentiam peractam cle-
ricum ministrare. Nec desunt moderni auctores,
quibus haec opinio probabilis videatur. Similem
vero quaestionem tractauit supra disput. 3. section. 2.
num. 67. ubi censui illam opinionem non esse pro-
babilem: idemque nunc censeo in irregularitate,
cum communi sententia Glossarum, & Doctorum,
quam ipsemet Castro refert in cap. ult. de Temp.
ordin. & in capit. *Inquisitionis*, de Accusationibus.

Quam etiam refert & sequitur Couarr. in Clement.
S. *futurus*, 2. part. §. 3. numer. 4. & eandem supponit
Nauarrus cap. 27. num. 239. & 254. sumiturque ex eisdem
iuribus, nam imponunt irregularitatem, ut
penam incurrendam ipso facto, & inferendam per
ipsammet legem ad modum censuræ, & ideo quoad
hoc equiparatur censuris. In huiusmodi autem
poenis, si supponatur actus externus, qui dicitur per
se probabilis, ut vindicationi legis humanae possit
esse subiectus, impertinens est quod de facto possit
vel non possit probari, cum haec poena non pendeat
ex actuali probatione, neque ex infamia. Vnde iura
absolute loquuntur nihil distinguentes inter oc-
cultum & publicum, quantum ad irregularitatem,
licet interdum distinguant quoad dispensationem,
ut Tridentinum sess. 24. cap. 6. de Reformat. in quo
potius supponunt per occulta delicta incurri irre-
gularitates. Quod clare etiam significatur in cap.
Nisi cum pridem, verbi, persona, de Renunciatione ibi, Si
tamen & culpa latet, & causa. Neque etiam distin-
guunt, haec iura inter occultum probabile, & om-
nino: nec ergo nobis distinguere licet, argumento
cap. *Solita*, verbi, Nobis, de Maior. & obed. & L. *Im-*
perator, ff. de Postulando, praesertim cum illa distin-

ctio nulla ratione nitatur, ut declaratum est. Per
quae responsum sufficienter est ad motiua contra-
ria: nam leges canonicae re vera non possunt legiti-
me ita exponi, quia illa non esset interpretatio, sed
voluntaria additio, quam possemus etiam addere
in censuris, & in omnibus poenis priuatis, quae per
legem imponi solent ipso facto: quod nullo modo
admittendum est sine maiori fundamento. Incom-
modum autem illud de infamazione propria acci-
dentarium est, & ex occulta etiam excommunicacione
sequi potest. Tunc igitur excusabitur quis ab
executione (ut sic dicam) talis poenae, non tamen ab
ipsa poena, ut supra in censuris declaratum est: qui-
bus inaequiparatur irregularitas, ut recte indicauit
Nauarrus supra. Caput autem *Ex tenore*, non loqui-
tur de crimine cui est annexa irregularitas, sed quod
dignum depositione, si probetur, de qua est lon-
ge diuersa ratio: quia illa non est Poena
lata ipso iure, sed inferen-

Conarr.

Nauarr.

Cde. Trid.

Sapient. su-
dammentu
contraria
sententia.

Tertia diuisio plures sub se continens.

Sexto dubitari potest, quoniam sit haec irregu-
laritas, quae per proprium actum contrahitur, quod
est querere, per quos actus incuratur hoc impedi-
mentum. Hoc autem in specie tractandum est fuisse
in sequentibus: nunc satis fit ad consummandam
hanc diuisionem in genere dicere, hanc irregulari-
tatem aliquando incurri per actum licitum, aliquan-
do per illicitum. Prior autem in duas praecipuas
species diuidi solet: vna vulgo appellatur ex defec-
tu sacramenti, ut est bigamia, quae contrahitur per
vsum cuiusdam sacramenti cum aliquo defectu in
eius significatione perfecta. Alia vocatur ex defectu
lenitatis: quae oritur ex vili muneris liciti, quod in-
terdum facit hominis occasionem, quod si sub actu
moralis comprehendimus etiam omissionem vel ca-
rentiam actus, ut in rebus moralibus fieri solet: po-
test hic addi tertia species, quam aliqui vocant ex
defectu animi, qualis est ignorantia, quae licet quod-
dammodo sit a natura, permanet tamen ex quadam
omissione vel negligentia hominis, quae licet fuerit
sine culpa, inducit tamen quoddam impedimen-
tum ad ordines sacros: an vero haec dicenda sit pro-
pria irregularitas, postea dicemus. Aliud autem ge-
nerale membrum irregularitatis ex actu illicito seu
delicto plures habet species, tres tamen videntur
praecipuae: vna est ex homicidio: alia est ex admini-
stratione ordinis contra Ecclesiasticam censuram:
tertia esse potest iteratio baptismi (vel ut alii vo-
lunt) iteratio sacramenti imprimentis characterem.
Quibus addere possumus, si quae fortasse irregu-
laritas contrahitur ex delicto non tantum vero, sed
etiam imposito, si reuera infamiam generauit. Atque
haec sunt diuisiones irregularitatum, quae ex autori-
bus colliguntur, quamuis vnusquisque suo modo
illas proponat, & ad plura, vel pauciora membra re-
ducatur. Quaedam vero alia diuisio ex parte effectus ab
eis omittitur, quae mihi necessaria videtur, quia vti-
lem doctrinam continet.

Vltima diuisio.

Vltimo ergo diuidi potest irregularitas in tota-
lem & partialem: totalis est illa, de qua haec-
nus praecipue diximus, & sic appellatur, quae ex se pri-
uat toto ordine clericali, huiusmodi est verbi g. ir-
regularitas homicidii, bigamiae, &c. Immo per se lo-
quendo haec videtur esse primaria institutio irregu-
laritatis. Partialis vero irregularitas dicitur, quae
priuat aliquo modo ordinibus, non tamen in to-
tum. Quod variis modis contingit. Primo probi-
bendo aliquem ordinem, non vero omnes. Huius-
modi videtur esse aetas v. g. viginti annorum, nam
qui in illa tantum constitutus est, adhuc est irregu-
laris ad ordines sacros, non vero ad minores. Potest
etiam haec irregularitas partialis dici, ex parte tem-
poris, quia non simpliciter, sed pro tali aetate fertur,
& ideo aliqui recusant impedimentum hoc irregu-
laritatem vocare, quia non est perpetua, sed est con-
ditio tantum requisita ex lege humana ad talem ac-
tum, sicut etiam ad professionem & matrimo-
nium postulat certa aetas: sed haec est solum qua-
estio de nomine, de qua re infra dicemus. Potest se-
cundo irregularitas esse partialis ex parte effectus:
quia interdum priuat ascensum ad superiores ordi-
nes, non vero executionem inferioris ordinis iam su-
scepti. Exemplum est in cap. 2. de Clerico non ordi-
nato. Vbi Diaconus, quia absque sacerdotali ordi-
ne sacrificare ausus est, ascendere prohibetur ad sa-
cerdotium, & tamen quoad executionem ordinis
Diaconatus non fit irregularis. Sic etiam in cap. *De*
hu. 3. 50. dist. statuitur, ut clerici, qui ab humano san-
guine effundendo non abstinere, duobus annis sus-
pendantur, & aliis poenis afficiantur, non vero viti-
antur.

Vtrum irregularitas solo Ecclesiastico iure imponatur.

Irca efficientem causam irregularitatis suppono ius Ecclesiasticum habere potestatem ab irregularitates imponendas, multasque esse à solo illo introductas. Primum constat ex dictis in sect. 1. de hac potestate, & in tertia de

delictis occultis, & ex frequenti usu iuris. Secundum etiam sit evidens per inductionem: irregularitas enim, v.g. quam excommunicatus incurrit celebrando, quo alio iure introduci poterat nisi humano, cum ipsamet excommunicatio solo humano iure introducta sit: constat ergo irregularitatem humano iure introductam esse. Dubium vero est vtrum nullo alio iure vel modo introducatur, in quo quatuor principalia occurrunt. Primum est, an iure diuino fuerit aliqua irregularitas introducta. Et ratio dubitandi sumitur, quia bigamia saltem videtur esse de iure diuino, iuxta illud 1. ad Timoth. 3. *vnus viris* & *non adu- virum*. Item irregularitas homicidii ex illo, *Non adu- si. abis mibi ten plium, quia vir sanguinum es*, & 2. Reg. 7. Ratio du- Similiter irregularitas ex defectu seu macula sacer- dotis videtur esse ex diuino iure, iuxta illud Leu. 10. & 21. *Qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedet ad ministerium eius*. Ratione confirmatur, quia ius diuinum præcipit sancta sancte tractare, ergo idem ius aliquos repellere potest à sancto ordinum ministerio, propter defectum, vel impuritatem aliquam: Sicut feminæ iure diuino sunt ineptæ ad ordines, propter indecentiam itatus sui ad diuina ministeria. Propter hæc quidem admittunt irregularitates aliquas de iure diuino. Quod insinuat Abb. in cap. *Sicut dignum*, de Homicidio, n. 12. & Socin. in cap. *Ad audientiam*, de Homic. nu. 6. & nonnulli moderni abutentes nomine Irregularitatis. Palud. etiam dist. 25. quæst. 3. n. 14. & 15. hanc sententiam insinuat, dum ait Petrum & Paulum fuisse irregulares ex homicidio & mutilatione, Christum tamen cum eis dispensasse.

Dicendum vero est nullam propriam irregularitatem esse diuino iure introductam. Hæc est certa & communis sententia Theologorum in 4. dist. 25. sententia, & Canonistarum in cap. *Ad audientiam* de Homicidio, vbi Felin. numer. 2. plures refert, & in cap. *Is qui*, de Sent. excomm. in 6. Couarr. dict. Clem. 1. par. in princ. Nauarr. cap. 27. num. 191. Antonin. 3. part. tit. 23 cap. 1. Soto dist. 22. quæstio. 3. art. 1. Ledes. 1. part. 4. quæst. 26. art. 2. Summist. verbo *Irregularitas*. Villadiego, Burgas, Plouius, & reliquorum, & Paludanus tandem addit, vel Christum dispensasse, vel prohibitionem Ecclesiæ tunc non fuisse: quod potest magis confirmari. Et probatur sufficienter ex dict. cap. *Is qui*, vbi dicitur, non incurri irregularitatem nisi in casibus à iure expressis: loquitur autem de iure canonico. Ratione vero patet, quia duplex est ius diuinum, scilicet, positium, & naturale: fursus ius positium duplex est, scilicet, contentum in lege veteri, aut in lege noua: nulla autem irregularitas nunc est, quæ ratione diuini iuris aliquo ex his modis considerati vim habeat. Primo enim ius legis veteris iam non obligat in lege noua, quatenus tale est, iuxta doctrinam Pauli ad Galat. 3. & 4. quæ latius tractatur in materia de legibus. Dico autem, quatenus tale est, propter præcepta moralia, quæ durant, quia pertinent ad ius naturæ. Præcepta ergo positiua illius legis, qualia fuerunt iudicialia, & ceremonialia, iam nunc cessarunt, & ideo quamuis verum sit in illa lege fuisse aliquas ceremoniales prohibitiones & impedimenta, ad sacerdotes pertinentia, quæ fuerunt veluti quædam irregu-

rius prouehantur. Idem sumitur ex cap. ult. 55. dist. A vbi Diaconus, cui erutus fuit oculus, inhabilis dicitur ad sacerdotium, non vero ad sui ordinis executionem.

Atque ex his iuribus fortasse ortum habuit alia irregularitatis diuisio, quam indicauit Nauarr. ca. 27. nu. 191. cum Cardinali in Clem. vnic. de Homicidio scilicet, quandam esse irregularitatem, quæ suscipiendis ordinibus, aliam quæ à susceptis suspendit, propter quas irregularitates putant dictum esse in illa Clementina. *Nullam irregularitatem incurrit*: nam, vt ibi Gloss. significauit, illa distributio posita est ad explicandum illum non manere impedimentum ad suscipiendum nouum ordinem, neque administrandum in suscepto. Veruntamen aduertendum est, omnem irregularitatem quantum est ex se, & proportionem seruata, priuare ordine & usu eius: contingit autem esse aliquam irregularitatem, quæ non priuat omni ordine, sed aliquo tantum saltem respectu clericorum: & tunc illa dicitur non priuare usu ordinis suscepti, quia non priuat exercitio inferiorum ordinum, quos susceptos supponit quando illa contrahitur. Tamen si Diaconus, verbi gratia sic irregularis ad sacerdotium, illud inique susciperet, ex vi eiusdem irregularitatis esset perpetuo inhabilis ad vsum sacerdotii. Atque ita omnis irregularitas priuans ordine, priuat etiam usu eius, si cum tali irregularitate sumatur, quamuis non necessario priuet usu ordinis suscepti ante talem irregularitatem.

Tandem est alius modus partialis irregularitatis, quæ nec priuat ordine, nec omni usu eius, sed aliquo tantum. Cuius etiam meminit Nauarr. dict. nu. 191. & Maiolus lib. 1. c. 2. reg. 5. & sumitur ex 2. c. de Cler. agrot. vbi sacerdos, cui duo digiti cum medietate palmarum abscissi fuerant, irregularis ei dicitur ad celebrandum, non vero ad alia officia sacerdotis, vt sunt audire confessiones, &c. Quia ille defectus ad reliqua non præbet impedimentum. Dices, ergo datur irregularitas, quæ non impedit aliquem ordinem suscipere. Respondetur primum negando sequelam, nam fortasse talis sacerdos manet inhabilis ad ordinem Episcopalem suscipiendum, vt infra videbimus. Deinde iam supra responsum est hoc esse per accidens, nam ille defectus quantum in se est, impedit sacerdotium suscipere, nisi inuenisset susceptum. Immo fere omnis defectus qui superueniens alicui ordini suscepto, impedit ascensum ad superiorem, impedit etiam ordinem inferiorem, nisi susceptum inueniret, & si sine culpa contrahatur. Quod sensit Nauarr. num. 252. & ex discursu materiam amplius constabit. Sed hinc oritur alia difficultas contra definitionem irregularitatis: nam sequitur, irregularitatem, quæ ex se sufficiens est ad impediendam susceptionem alicuius ordinis, non impedit vsum eius si susceptus sit. Respondetur negando sequelam, formaliter de irregularitate loquendo, sed solum sequitur defectum aliquem, qui induceret irregularitatem respectu ordinis non dum suscepti, aliquando nullam irregularitatem inducere respectu eiusdem si susceptum inueniat, quod non repugnat definitioni, neque est vllum inconueniens. Veleiam sequitur (& in idem redit) eundem defectum in vna persona inducere irregularitatem simpliciter, in alia vero secundum quid. Est enim attende considerandum, defectum ipsum, verbi gratia oculi, aut digitorum, non esse ipsam irregularitatem, sed illud impedimentum canonicum, quod ratione talis defectus lex Ecclesiastica imponit: sed iuxta varias condiciones personarum potest esse diuersa ratio moralis imponendi maius, vel minus impedimentum, ratione eiusdem defectus materialis: & ideo fieri potest, vt idem defectus maiorem irregularitatem inferat in vna persona quàm in alia: hoc autem in particularibus irregularitatibus fufius explicabitur.

Regula generalis.

An aliqua irregularitas sit iure diuino introducta.

Opinio Abbatis Socini Paludæ.

Veritas sententia.

Velinus, Couarr. Nauarr. Antonin. Soto. Ledesma, Villadiego, Burgas, Plouius, Cap. Is qui de Sent. excomm.

Probatur quoad legem veterem Gal. 3. & 4.